

รายงานวิเคราะห์งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

สำนักนายกรัฐมนตรี ในส่วนของ

- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- แผนงานบูรณาการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ

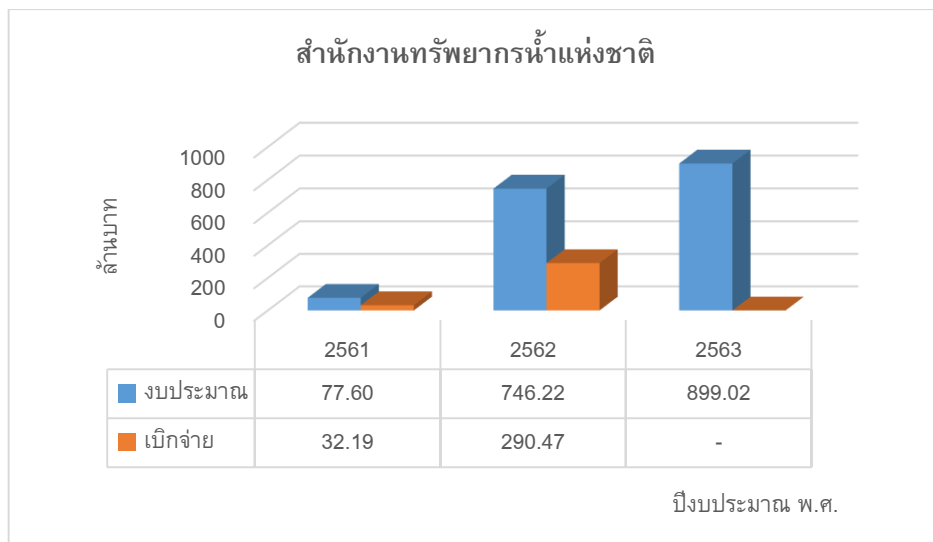
สำนักงบประมาณของรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	1
แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	5

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

1. สรุปภาพรวมงบประมาณและการเบิกจ่ายงบประมาณ

หมายเหตุ : งบประมาณปี 2561-2562 เป็นงบประมาณหลังโอน/เปลี่ยนแปลง

ที่มา : เอกสารงบประมาณ พ.ศ.2563 ฉบับที่ 3 เล่มที่ 1 หน้า 205 และผลการเบิกจ่ายงบประมาณจาก GFMIS กรมบัญชีกลาง

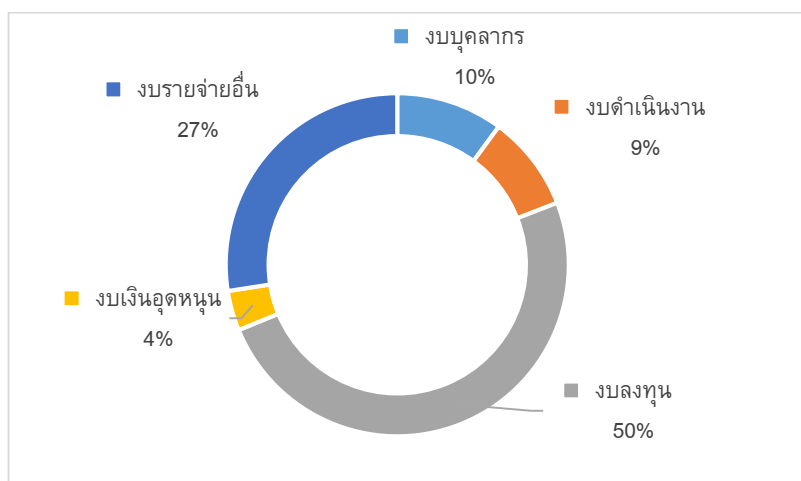
สรุปสาระสำคัญ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้รับงบประมาณปี 2563 จำนวน 899.0159 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 จำนวน 152.7959 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.48 สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีผลการเบิกจ่าย ร้อยละ 38.93

2. สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (จำแนกตามงบรายจ่าย)

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	งบบุคลากร	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	เงินนอกงบประมาณ	รวมทั้งสิ้น
รวมทั้งสิ้น	90.7191	81.1584	446.4597	33.9171	246.7616		899.0159
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	90.7191	1.6248	-	-	-	-	92.3439
แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	-	79.5336	152.2951	33.9171	17.0095	-	282.7553
แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	-	-	294.1646	-	229.7521	-	523.9367

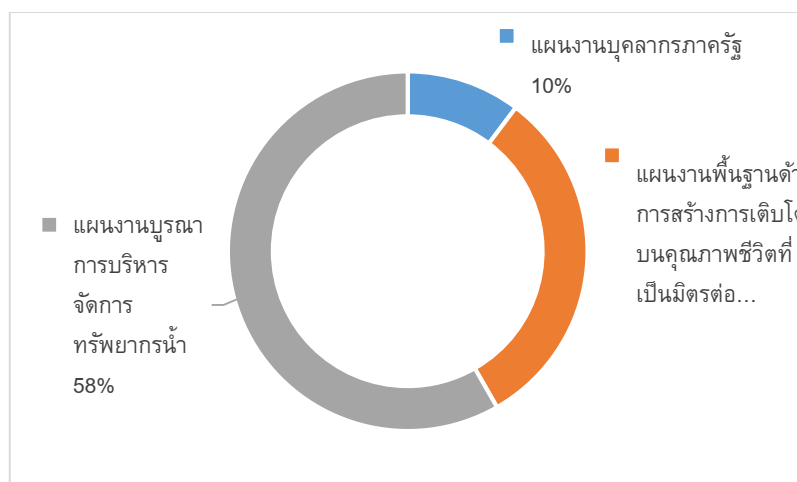
ที่มา : เอกสารงบประมาณ พ.ศ.2562 ฉบับที่ 3 เล่มที่ 2 หน้า 298/4

3. สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (จำแนกตามแผนงาน)

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	แผนงานบุคลากร	แผนงานพื้นฐาน	แผนงานยุทธศาสตร์	แผนงานบูรณาการ	รวมทั้งสิ้น
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	92.3439	282.7553	-	523.9367	899.0159

4. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

รายจ่ายประจำ				รายจ่ายลงทุน			
พ.ร.บ.	งบม.หลังโอน/เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่ายทั้งสิ้น	เบิกจ่ายเหลือปี	พ.ร.บ.	งบม.หลังโอน/เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่ายทั้งสิ้น	เบิกจ่ายเหลือปี
479.133	468.029	245.576	10.888	270.521	278.189	44.889	8.286

ที่มา : ระบบ GFMS กรมบัญชีกลาง ณ 30 กันยายน 2562

5. เงินกันไว้เบิกเหลื่อมปีและขยายระยะเวลาเบิกจ่าย

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	รวมทั้งสิ้น					
	รวมเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี	เบิกจ่าย	เงินกันนำกรณีมีหนี้ผูกพัน	เงินกันนำกรณีไม่มีหนี้ผูกพัน	อยู่ระหว่างดำเนินการ	รวม
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	43.9225	19.1736	-	-	24.7489	24.7489

ที่มา : ระบบ GFMS กรมบัญชีกลาง ณ 30 กันยายน 2562

6. รายการผูกพัน

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	จำนวนรายการ	ปีงบประมาณ					เงินนอกงบประมาณ
		ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566-จบ	รวม	
แผนงานพื้นฐาน	5	169.4347	438.7325	3.5586	3.5586	615.2844	-
แผนงานบูรณาการ	12	264.6646	304.7738	-	-	569.4384	-
รวม	17	434.0993	743.5063	3.5586	3.5586	1,184.7228	-

7. ผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากงบประมาณของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ใช้งบประมาณในการดำเนินการพัฒนาข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำ และพัฒนาฐานข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจกำหนดนโยบายและพิจารณากำหนดโครงการเพื่อแก้ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ โดยมีโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่

1. จัดทำผังน้ำ 5 โครงการ ใน 8 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล ลุ่มน้ำบางปะกง ลุ่มน้ำสะแกกรัง ลุ่มน้ำป่าสัก ลุ่มน้ำเจ้าพระยา ลุ่มน้ำท่าจีน และลุ่มน้ำแม่กลอง
2. จ้างศึกษาความเหมาะสม และศึกษาเพื่อดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง 7 โครงการ
3. โครงการศึกษาด้านทรัพยากรน้ำอื่น ๆ 13 รายการ
4. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบสนับสนุนการตัดสินใจด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

8. ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของสำนักงบประมาณของรัฐสภา

จากการวิเคราะห์โครงการ/กิจกรรม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้มุ่งเน้นพัฒนาข้อมูลในลุ่มน้ำ และฐานข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำของประเทศ และเพื่อให้การกำกับดูแลและขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติควรพิจารณาดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) การจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำ ควรให้ความสำคัญในระดับลุ่มน้ำและกลุ่มลุ่มน้ำ ซึ่งแผนงานและงบประมาณควรพิจารณาจากการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ โครงการ/กิจกรรมจากประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากในแต่ละลุ่มน้ำมีลักษณะทางกายภาพและ

ข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และตรงกับความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

2) จะต้องมีการบูรณาการข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทางอุทกนิยามวิทยา อุทกวิทยา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำต่างๆ รวมไปถึงข้อมูลการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรน้ำซึ่งมีอยู่มากกระจายอยู่ในหน่วยงานภาครัฐ สถานศึกษา และภาคเอกชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการน้ำต่อไป

3) ที่ผ่านมาการบริหารจัดการน้ำมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกระจายอยู่หลายหน่วยงานทำให้องค์กรและโครงสร้างหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยังไม่เป็นเอกภาพ ขาดความต่อเนื่องในการกำหนดนโยบายและการจัดทำแผน ขาดการวางแผนและแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างบูรณาการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการขับเคลื่อน กำกับ ติดตาม และประเมินผล ควรดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วม สำรวจปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในแต่ละพื้นที่ กำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนงาน โครงการ/กิจกรรม มอบหมายโครงการ/กิจกรรม และงบประมาณ ให้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามแต่ละภารกิจตามความเหมาะสม พร้อมติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ในภาพรวมทั้งประเทศ เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเป็นในทิศทางเดียวกัน และเป็นเอกภาพ ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

1. สถานการณ์และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณางบประมาณด้านทรัพยากรน้ำของประเทศ

สำนักงานงบประมาณของรัฐบาล (PBO) ได้จัดทำรายงานการศึกษาวิเคราะห์แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการจัดสรรงบประมาณไว้เมื่อ พ.ศ. 2560 โดยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ สถานการณ์ ปัญหาทรัพยากรน้ำของประเทศ ทั้ง 6 ด้าน เพื่อเปรียบเทียบกับ 6 เป้าหมาย ของแผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการประกอบการพิจารณางบประมาณแผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2563 โดยมีประเด็นสำคัญสรุปได้ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 : การจัดการน้ำเพื่อการอุปโภค

ข้อมูลจากแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2558 ระบุว่า พ.ศ. 2557 มีความต้องการอุปโภคบริโภค 6,490 ล้านลูกบาศก์เมตร และได้มีการคาดการณ์ความต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภคในปี พ.ศ. 2570 ไว้ที่ 8,260 ล้านลูกบาศก์เมตร และจากข้อมูล กชช.2ค พ.ศ. 2556 ซึ่งมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พบว่าจากจำนวนหมู่บ้านในประเทศไทยทั้งหมด 70,372 หมู่บ้าน มีหมู่บ้านที่ยังไม่มีระบบประปาจำนวน 7,860 หมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้ จังหวัดที่มีหมู่บ้านที่ไม่มีระบบประปามากที่สุด คือ ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ ตามลำดับ ซึ่งประชาชนยังคงใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในการอุปโภค บริโภค ทำให้ประสบปัญหาด้านคุณภาพน้ำ ความเพียงพอของปริมาณน้ำ และความสะอาดของประชาชน นอกจากนี้ ข้อมูลกรมชลประทาน พบว่าเมื่อเกิดสภาวะวิกฤตของน้ำเค็ม จำเป็นต้องใช้น้ำจืดจากระบบชลประทานในการผลักดันน้ำเค็มเพื่อรักษาคุณภาพในเกษตรและน้ำต้นทุนในการผลิตน้ำประปาเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งจะส่งผลต่อปริมาณน้ำในพื้นที่ต้นน้ำที่จะใช้ในการอุปโภคบริโภค

เพื่อต้องการทราบปริมาณความต้องการน้ำต่อพื้นที่ในแต่ละภาค จึงได้นำข้อมูลความต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภค มาคำนวณเฉลี่ยต่อพื้นที่ในแต่ละกลุ่มน้ำพบว่า แต่ละกลุ่มน้ำมีความต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภคแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของประชากรและกิจกรรมในการใช้น้ำ โดยเรียงลำดับจากความต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภคมาคิดเฉลี่ยต่อพื้นที่มากไปน้อยได้ดังนี้

กลุ่มน้ำ	ความต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภค เฉลี่ยต่อพื้นที่ต่อปี (ล้าน ลบ.ม./ล้านไร่)
1. กลุ่มน้ำภาคตะวันออก	24.07
2. กลุ่มน้ำภาคเหนือและภาคกลาง	19.21
3. กลุ่มน้ำภาคใต้	13.05
4. กลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11.01
5. กลุ่มน้ำภาคตะวันตก	6.83

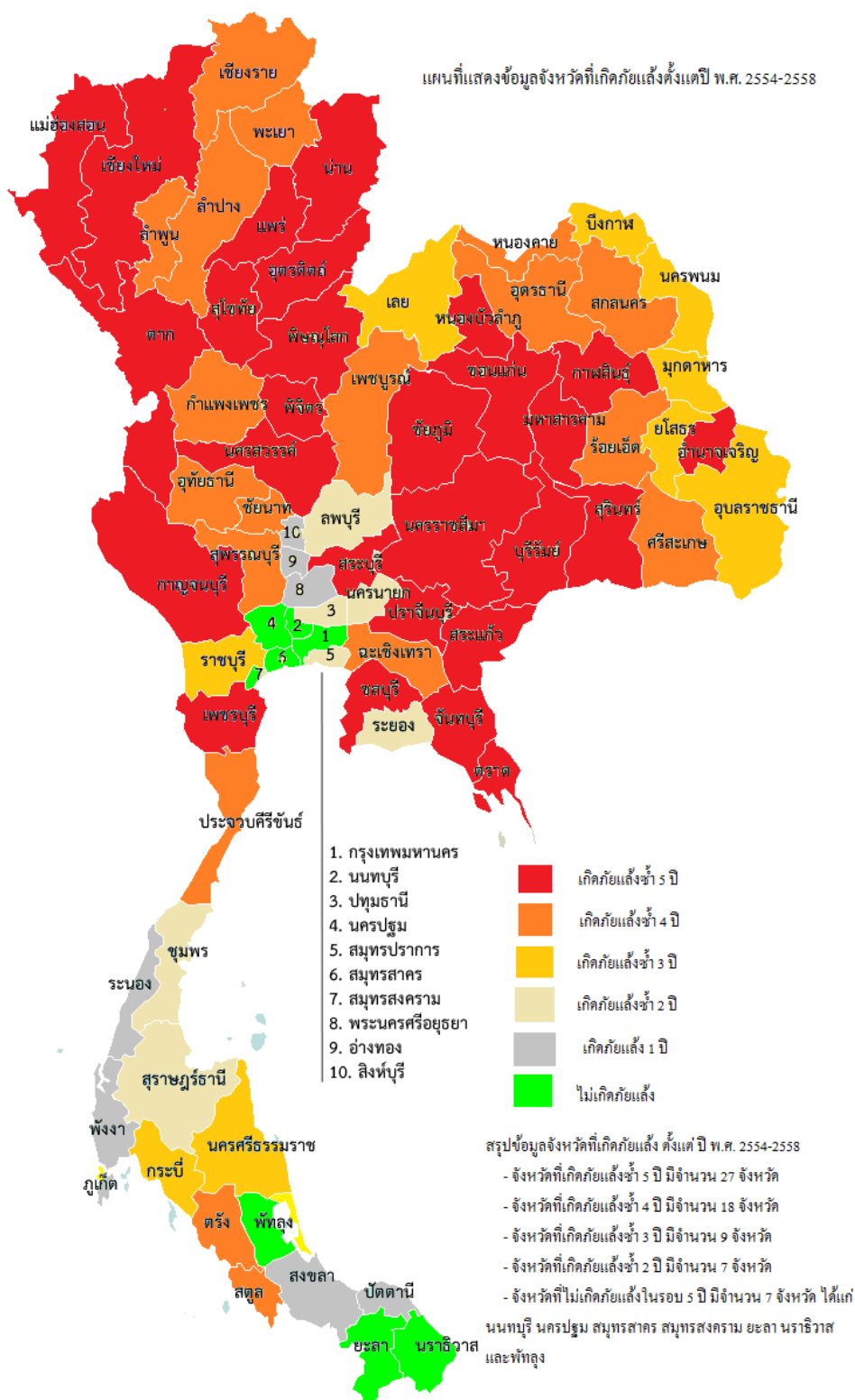

ที่ผ่านมาแผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 ได้จัดสรรงบประมาณต่อพื้นที่เรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) กลุ่มลุ่มน้ำภาคเหนือและภาคกลาง 2) กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันตก 3) กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4) กลุ่มลุ่มน้ำภาคใต้ และ 5) กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออก ดังนั้นเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณได้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงอย่างมีประสิทธิภาพ ควรนำข้อมูลความต้องการการใช้น้ำอุปโภคบริโภคแต่ละพื้นที่มาประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งน้ำดิบและการผลิตน้ำประปา นอกจากนี้ การพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของการกำหนดพื้นที่โครงการเพื่อจัดสรรงบประมาณนำข้อมูลพื้นที่หมู่บ้านที่ยังไม่มีน้ำประปาใช้มาประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณด้วย

เป้าหมายที่ 2 : น้ำสำหรับภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม

ประเทศไทยมีพื้นที่ 321.2 ล้านไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 149.2 ล้านไร่ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่การเกษตรมากที่สุด 63.6 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 43 ของพื้นที่การเกษตรทั่วประเทศ รองลงมา คือภาคกลางมีพื้นที่การเกษตร 27.2 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 18 ของพื้นที่การเกษตรทั่วประเทศ ที่ผ่านมาจนถึงปี พ.ศ. 2557 ได้มีการพัฒนาพื้นที่ชลประทานรวม 30.22 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 20 ของพื้นที่ทางการเกษตร นอกจากนั้นเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานที่ปลูกพืชโดยใช้น้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำอันเนื่องมาจากความผันแปรของสภาพภูมิอากาศ อีกทั้งในพื้นที่ยังมีสภาพทางกายภาพที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการลำเลียงน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ประโยชน์ด้วย

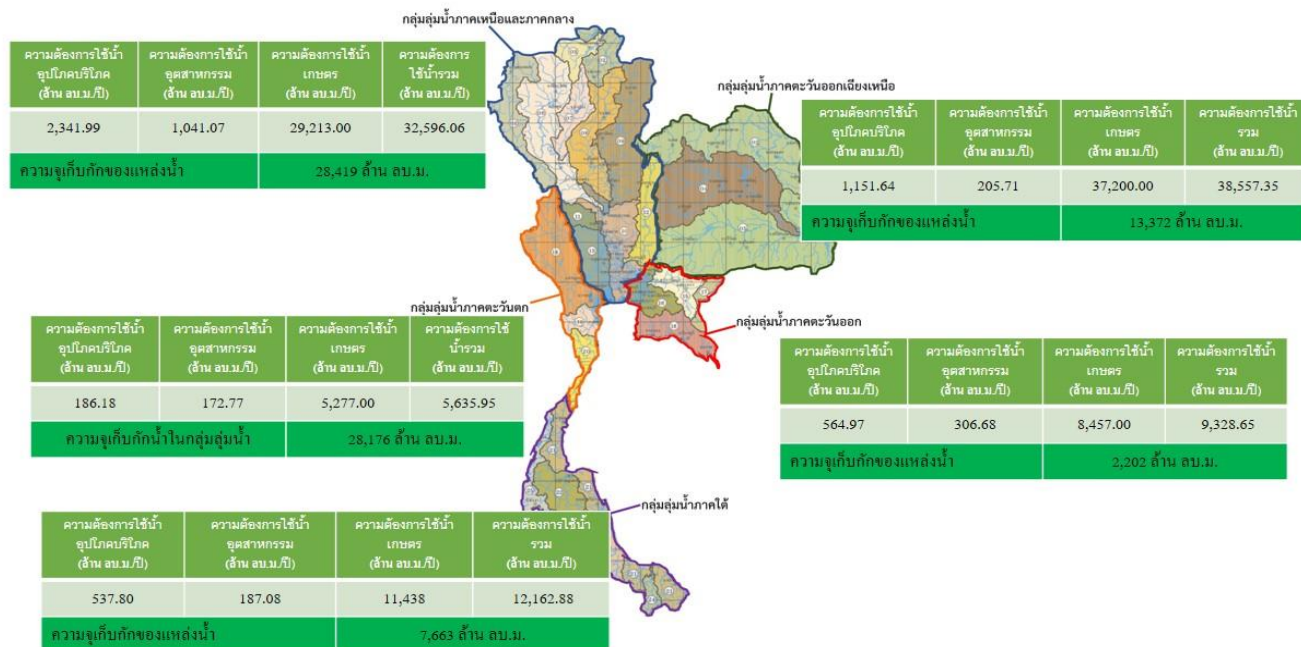
ข้อมูลพื้นที่ที่ประสบภัยแล้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558 พบว่ามีจังหวัดที่ไม่เกิดภัยแล้งในรอบ 5 ปี จำนวน 7 จังหวัด โดยมีจังหวัดที่มีพื้นที่เกิดภัยแล้งซ้ำทั้ง 5 ปี จำนวน 27 จังหวัด ดังภาพที่ 1

ภาพที่1 แสดงแผนที่สรุปข้อมูลการเกิดภัยแล้ง ปี พ.ศ. 2554-2558

ภาพที่ 2 แสดงความต้องการใช้น้ำในแต่ละประเภทเปรียบเทียบกับความจุเก็บกักของแหล่งน้ำแยกเป็นกลุ่มลุ่มน้ำ

จากผลการศึกษาความปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับความจุเก็บกักของแหล่งน้ำในแต่ละพื้นที่ พบว่า

1. พื้นที่ที่มีความจุเก็บกักของแหล่งน้ำมากกว่าปริมาณความต้องการใช้น้ำ คือกลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันตก
2. พื้นที่ที่มีความจุเก็บกักของแหล่งน้ำใกล้เคียงปริมาณความต้องการใช้น้ำ คือ กลุ่มลุ่มน้ำภาคเหนือ

และภาคกลาง

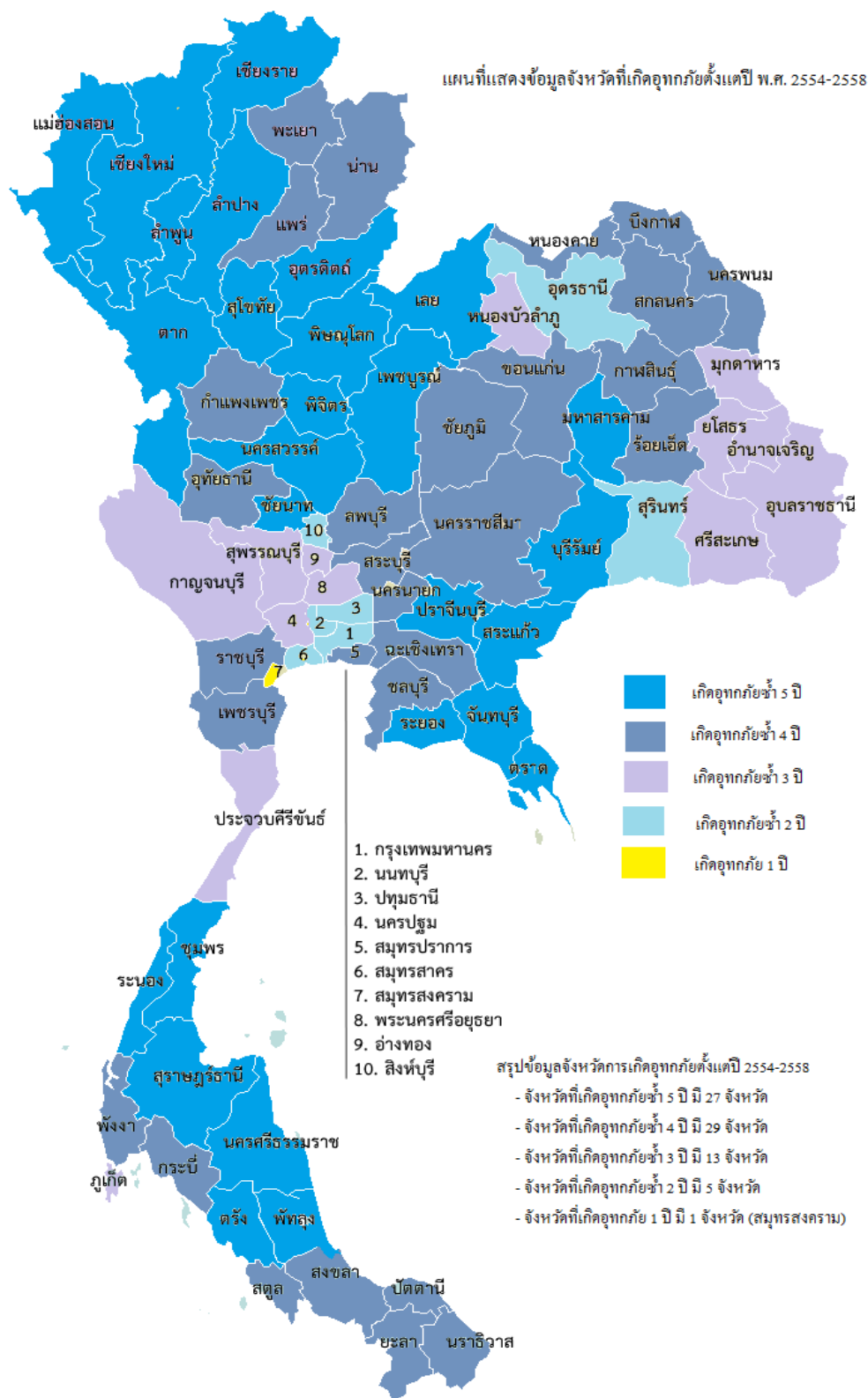
3. พื้นที่ที่มีความจุเก็บกักของแหล่งน้ำน้อยกว่าปริมาณความต้องการใช้น้ำ ได้แก่ กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออก และกลุ่มลุ่มน้ำภาคใต้

เป้าหมายที่ 3 : การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

จากข้อมูลพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมาวิเคราะห์และจัดทำแผนที่พื้นที่ประสบอุทกภัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2558 พบว่าทุกจังหวัดในประเทศไทยมีพื้นที่ที่เคยเกิดอุทกภัย โดยมีจังหวัดที่มีพื้นที่ประสบอุทกภัยซ้ำทั้ง 5 ปีถึง 27 จังหวัด ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่เกิดอุทกภัยซ้ำซากจะต้องให้ความสำคัญเร่งแก้ไขในลำดับแรกๆ อยู่ในกลุ่มลุ่มน้ำกลุ่มลุ่มน้ำภาคเหนือและภาคกลาง กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออก กลุ่มลุ่มน้ำภาคใต้ และกลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือบางส่วน รายละเอียดแสดงตามภาพที่ 3

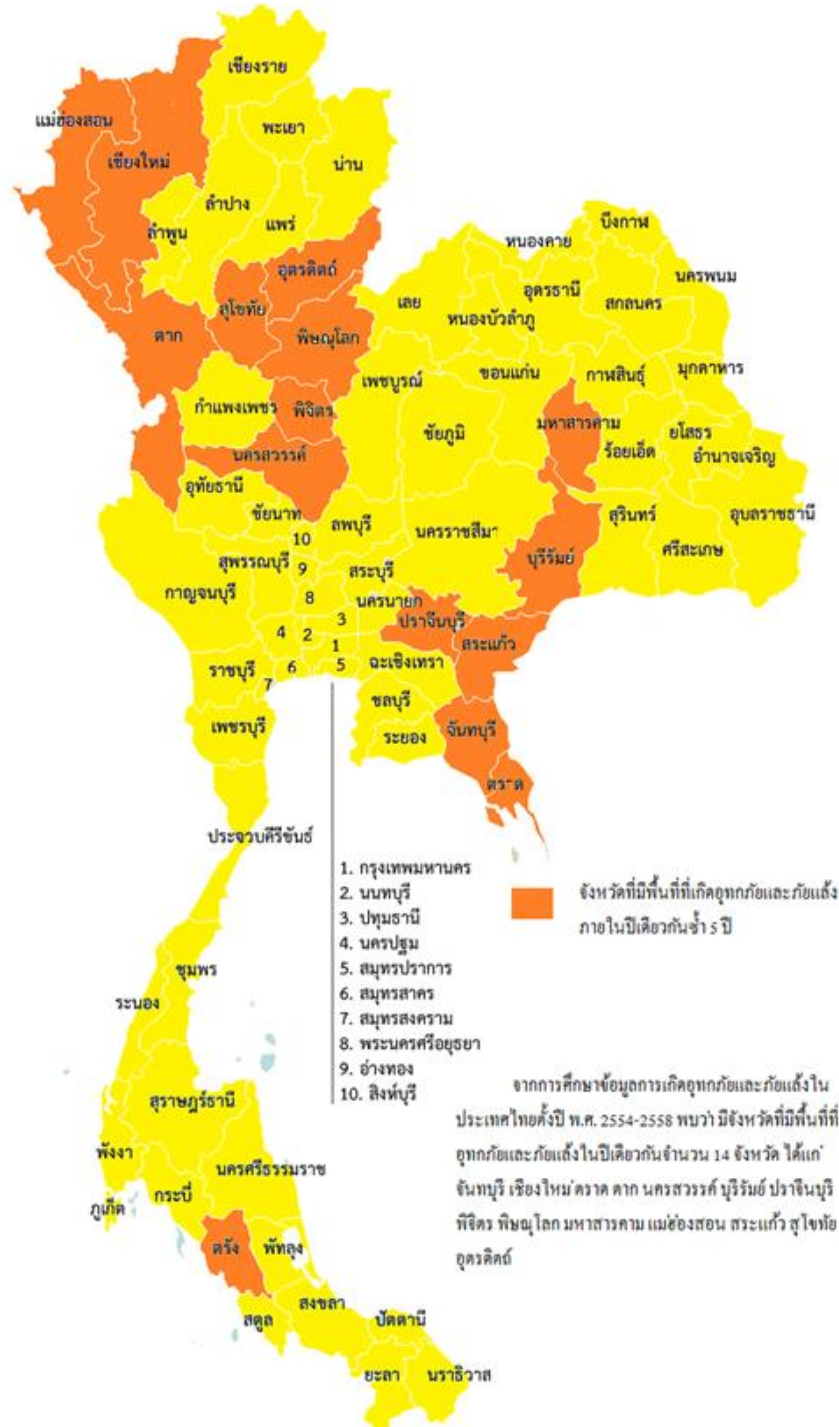
ภาพที่ 3 แสดงแผนที่สรุปข้อมูลการเกิดอุทกภัย ปี พ.ศ. 2554 – 2558

เมื่อนำข้อมูลภัยแล้ง และอุทกภัยมาประมวลผลร่วมกัน พบว่า มีจังหวัดที่มีการเกิดพื้นที่ที่เกิดอุทกภัย และภัยแล้งในปีเดียวกัน 14 จังหวัด (ดังภาพที่ 3) เกี่ยวข้องกับเงินอุดหนุนราชการที่รัฐจ่ายเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ประสบภัยทั้ง 2 ประเภท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2557 คิดเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 69,518,470,159 บาท โดยแบ่งเป็นเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลืออุทกภัย 54,546,129,795 บาท และเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือภัยแล้ง 14,972,340,364 บาท

ภาพที่ 4 แสดงแผนที่สรุปข้อมูลการเกิดอุทกภัยและภัยแล้งซ้ำ 5 ปี ในพื้นที่จังหวัดเดียวกัน

เป้าหมายที่ 4 : การจัดการคุณภาพน้ำ

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาคุณภาพน้ำในภาพรวมของประเทศไทยมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงอันเนื่องมาจากการปนเปื้อนของน้ำเสียจากชุมชน จากอุตสาหกรรมและจากเกษตรกรรม

ตารางแสดงคุณภาพน้ำแหล่งผิวดินที่ทำการตรวจวัดคุณภาพ ปี พ.ศ. 2557 แยกตามภูมิภาค

เกณฑ์คุณภาพน้ำ	แหล่งน้ำผิวดินในภาคต่างๆของประเทศ					ร้อยละของแหล่งน้ำ
	เหนือ	กลาง	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ตะวันออก	ใต้	
ดี (71-90)	วัง กก อิง แม่จาง	แควน้อย เพชรบุรีตอนบน	มูล ลำชี หนองหาร สงคราม ลำตะคองตอนบน	ตราด เวฬุ จันทบุรี พังราด ตอนล่าง	ตาปีตอนบน ตรัง สายบุรี ปัตตานีตอนบน	29
พอใช้ (61-70)	ปิง ยม น่าน ลี้ กว๊านพระยา	เจ้าพระยาตอนบน เจ้าพระยาตอนกลาง กุยบุรี ปราณบุรี น้อย ท่าจีนตอนบน แควใหญ่ แม่กลอง	ลำปาว เลย ชี พอง อุบล เสียว	บางปะกง ประแสร์ ปราจีนบุรี	ชุมพร ตาปีตอนล่าง หลังสวนตอนล่าง หลังสวนตอนบน พุมดวง ปากพนัง ทะเลน้อย ทะเลหลวง ทะเลสาบสงขลา ปัตตานีตอนล่าง	49
เสื่อมโทรม (51-60)	กวัง บึงบอระเพ็ด	เจ้าพระยาตอนล่าง ท่าจีนตอนกลาง ท่าจีนตอนล่าง ป่าสัก เพชรบุรีตอนล่าง ลพบุรี สะแกกรัง	ลำตะคองตอนล่าง	นครนายก ระยองตอนบน ระยอง ตอนล่าง พังราดตอนบน	-	22

การศึกษาสถานการณ์และปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในประเด็นคุณภาพน้ำ พบว่า แหล่งน้ำผิวดินที่มีสภาพเสื่อมโทรม อันเนื่องมาจากการปนเปื้อนของน้ำเสียชุมชน พื้นที่อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ได้แก่ กวัง บึงบอระเพ็ด เจ้าพระยาตอนล่าง ท่าจีนตอนกลาง ท่าจีนตอนล่าง ป่าสัก เพชรบุรีตอนล่าง ลพบุรี สะแกกรัง ลำตะคองตอนล่าง นครนายก ระยองตอนบน ระยองตอนล่าง พังราดตอนบน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ซึ่งจะต้องเร่งแก้ไขปัญหาคอนคุณภาพน้ำ สำหรับแผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียขนาดเล็กจำนวน 5 แห่ง ในพื้นที่จังหวัด อุทัยธานี นครสวรรค์ นครราชสีมา และเพชรบุรี

เป้าหมายที่ 5 : การอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน

จากผลการประเมินลำดับความรุนแรงของสถานการณ์ โดยเรียงลำดับความรุนแรงจากมากไปน้อยในพื้นที่ภาคต่างๆ ซึ่งปรากฏว่ามีพื้นที่วิกฤตรุนแรง 12 จังหวัด และพื้นที่วิกฤต 33 จังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่จะต้องให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาในลำดับต้นๆ โดยในแผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 พบว่า เป็นการใช้งบประมาณเพื่อปลูกพื้นที่ป่าเนื้อที่ 60,000 ไร่ เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ซึ่งมีพื้นที่อยู่ใน

พื้นที่วิกฤตรุนแรง 11 จังหวัด ขาดจังหวัดกระบี่ที่ไม่มีพื้นที่ดำเนินการ และดำเนินการในพื้นที่วิกฤต 14 จังหวัด ยังขาดอีก 19 จังหวัดที่ไม่มีการดำเนินการ ได้แก่ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ตรัง ตรวด ประจวบคีรีขันธ์ พังงา พัทลุง ภูเก็ต ระนอง ศรีสะเกษ สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี สุรินทร์ อุทัยธานี สระแก้ว นครพนมหนองคาย และอำนาจเจริญ ซึ่งกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช จะต้องเร่งดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ การปลูกป่าแล้วยังมีประเด็นทางสังคมที่จะต้องมีการบริหารจัดการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลป่า จึงจะสามารถฟื้นฟูและรักษาป่าให้ยั่งยืน และหน่วยงานจะต้องจัดสรรงบประมาณในการศึกษาวิจัยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดิน และปริมาณของป่าไม้กับปริมาณของน้ำที่เกิดจากป่าต้นน้ำ อีกทั้งจะต้องนำมาเผยแพร่ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และประชาชนเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นธรรม มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เป้าหมายที่ 6 : การบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทยประสบปัญหาต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

1) องค์กรบริหารจัดการน้ำมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกระจัดกระจายหลายหน่วยงาน ทำให้ขาดองค์กร และโครงสร้างหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยังไม่เป็นเอกภาพ ขาดเป้าหมายร่วมกันในการบริหารจัดการและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะหน่วยงานส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำมีอยู่หลากหลายยังคงสังกัดอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของหลายกระทรวง ขาดการบริหารจัดการร่วมกันแบบบูรณาการ ไม่มีหน่วยงานได้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลักในการบริหารจัดการที่แท้จริงและเป็นรูปธรรมในการกำหนดทิศทางการบริหารจัดการให้เป็นเอกภาพและมีกรอบแผนที่ชัดเจน

2) นโยบายและแผนหลักการจัดการทรัพยากรน้ำของรัฐแต่ละสมัยไม่มีความชัดเจน และไม่ครอบคลุมในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกัน ขาดความต่อเนื่อง การจัดทำนโยบายและแผนด้านการจัดการทรัพยากรน้ำจำกัดอยู่ในวงแคบ ไม่มีการดำเนินการแบบองค์รวมและพิจารณาอย่างครบถ้วนในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกัน

3) ขาดการวางแผนและการพัฒนาพื้นที่อย่างบูรณาการ การพัฒนาที่ผ่านมาขาดการบูรณาการแบบองค์รวม ทั้งความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน/องค์กร/สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารวมทั้งกลุ่มจังหวัดในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากในแต่ละพื้นที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก พื้นที่ที่มีการพัฒนามากกว่าย่อมจะต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศในสัดส่วนที่สูงกว่าพื้นที่ชนบท น้ำเป็นตัวอย่างที่สำคัญที่แสดงให้เห็นว่าการใช้ประโยชน์จากน้ำตกอยู่กับกลุ่มผู้ใช้บางส่วน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540) ทำให้การพัฒนาโดยองค์รวมขาดความเชื่อมโยงและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4) ปัญหาด้านฐานข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรน้ำ ได้แก่ ข้อมูลที่มีอยู่กระจัดกระจายในหลายหน่วยงาน และหลายครั้งมีการขัดแย้งของข้อมูล ข้อมูลมีความหลากหลาย และยังไม่มีการจัดกลุ่มข้อมูลอย่างเป็นระบบและอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ยากต่อการนำไปใช้ การขาดความเชื่อมโยงเชื่อมต่อของข้อมูลที่มีสมบูรณ์และทันสมัย การขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ การขาดศูนย์ระบบข้อมูลและองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำของประเทศ

5) กระบวนการจัดการที่ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการบูรณาการและประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่หลายหน่วยงานแต่ขาดการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ เช่น การจัดสรรน้ำ การจัดหาเงินเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง การแก้ปัญหาอุทกภัยและการแก้ไขปัญหาหนี้เสียที่มีประสิทธิภาพ การสร้างสิ่งกีดขวาง การประสานงานระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับปัญหาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่ผ่านมา

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รายงานว่าการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่มีน้อย ประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำของแหล่งน้ำธรรมชาติและที่จัดสร้างไว้ลดลงและมีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ส่วนการใช้ประโยชน์จากน้ำใต้ดินยังไม่เหมาะสมจึงมีผลทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำ ความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การบริการ และการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน รวมทั้งเพื่อการผลักดันน้ำเค็ม มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นตามอัตราความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความไม่สม่ำเสมอของปริมาณน้ำในแต่ละช่วงของปีทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมและวิกฤติภัยแล้ง

6) ผู้ใช้น้ำในกิจกรรมต่าง ๆ ยังขาดจิตสำนึกในการใช้น้ำอย่างประหยัด ขาดวินัยของผู้ใช้น้ำอย่างถูกต้อง รวมทั้งไม่รู้วิธีการอนุรักษ์น้ำที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญด้านหนึ่งที่ทำให้มีปริมาณน้ำไม่พอใช้เช่นกัน

7) ขาดการศึกษาวิจัยที่ครอบคลุมประเด็นปัญหาและความจำเป็นในเชิงพื้นที่ บุคคลเป้าหมายทุกภาคส่วนและการมองอนาคตในระยะยาว

8) ปัญหาด้านการขาดงบประมาณและแผนงบประมาณในการดำเนินงานในการจัดทำงบประมาณของประเทศเป็นไปในลักษณะของการจัดสรรงบประมาณรายกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งเป็นการพิจารณางบประมาณโดยยึดพื้นฐานจากงบประมาณเดิมที่แต่ละหน่วยงานเคยได้รับในปีที่ผ่านมาและตามที่หน่วยงานเสนอขอ โดยขาดการพิจารณาด้วยปัญหาในภาพรวมของประเทศโดยเฉพาะด้านการจัดการทรัพยากรน้ำซึ่งมีหน่วยงานดำเนินการอยู่เป็นจำนวนมากในหลายกระทรวง ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำตามภารกิจและงบประมาณที่ได้รับมา จึงขาดการประสานงานหรือไม่ประสานแผนปฏิบัติการอย่างจริงจัง ทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างไม่สมบูรณ์ในแต่ละพื้นที่ หรือปัญหาบางอย่างไม่ได้รับความสนใจแก้ไขอย่างจริงจัง เพราะงบประมาณที่จัดสรรการกระจายมากและแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ

2. สรุปภาพรวมงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 (จำแนกตามหน่วยงาน)

แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 59,431.0725 ล้านบาท และเงินนอกงบประมาณจำนวน 203.9041 ล้านบาท มีหน่วยงานร่วมบูรณาการจำนวน 18 หน่วยงาน ภายใต้ 9 กระทรวง โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นหน่วยงานเจ้าภาพ

หน่วยงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณสูงสุด 3 อันดับแรก คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับงบประมาณ 42,333.8511 ล้านบาท รองลงมาคือ กระทรวงมหาดไทย 11,472.6493 ล้านบาท และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 5,826.1711 ล้านบาท ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง / หน่วยงาน	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
รวมทั้งสิ้น	468.4891	57,954.5519	197.4269	810.6046	59,431.0725
สำนักนายกรัฐมนตรี	-	294.1646	-	229.7521	523.9167
1. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	-	294.1646	-	229.7521	523.9167
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	-	-	194.4269	-	194.4269
1. สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)	-	-	194.4269	-	194.4269
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	465.6071	40,988.1085	3.0000	-	41,456.7156
1. กรมชลประทาน	-	40,982.9725	-	-	40,982.9725
2. กรมปศุสัตว์	5.7095	-	3.0000	-	8.7095
3. กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	452.4436	-	-	-	452.4436
4. กรมพัฒนาที่ดิน	7.4540	5.1360	-	-	12.5900
กระทรวงคมนาคม	-	271.0600	-	-	271.0600
1. กรมเจ้าท่า	-	271.0600	-	-	271.0600
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ	-	81.0920	-	-	81.0920
1. กรมอุตุนิยมวิทยา	-	81.0920	-	-	81.0920
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	4,156.3977	-	580.8525	4,737.2502

กระทรวง /หน่วยงาน	งบรายจ่าย				
	งบดำเนินงาน	งบลงทุน	งบเงินอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวม
1. สำนักงานปลัดฯ	-	49.1038	-	50.0176	99.1214
2. กรมควบคุมมลพิษ	-	3.6960	-	10.4000	14.0960
3. กรมทรัพยากรน้ำ	-	2,882.1175	-	272.5391	3,154.6566
4. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	-	1,094.2025	-	247.8958	1,342.0983
5. กรมป่าไม้	-	5.2650	-	-	5.2650
6. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า	-	122.0129	-	-	122.0129
กระทรวงมหาดไทย	-	10,714.5939	-	-	10,714.5939
1. กรมโยธาธิการและผังเมือง	-	10,714.5939	-	-	10,714.5939
กระทรวงสาธารณสุข	2.8820	-	-	-	2.8820
1. กรมอนามัย	2.8820	-	-	-	2.8820
รัฐวิสาหกิจ	-	1,449.1352	-	-	1,449.1352
1. การประปาส่วนภูมิภาค	-	1,144.2552	-	-	1,144.2552
2. องค์การจัดการน้ำเสีย	-	304.8800	-	-	304.8800

ที่มา : เอกสารงบประมาณฉบับที่ 3 เล่มที่ 18 (1) หน้า 243-246

3. สรุปเป้าหมายและการจัดสรรงบประมาณ

แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำใน 6 ด้าน ภายใต้อำนาจ 6 เป้าหมาย โดย **เป้าหมายที่ 2** : การจัดการน้ำภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างสมดุล รวมถึงการเพิ่มผลผลิตภาพการใช้น้ำ ได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงที่สุดจำนวน 33,995.5014 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดงบประมาณและตัวชี้วัดในแต่ละเป้าหมาย ดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

เป้าหมาย	งบประมาณ	เงินนอกงบประมาณ
เป้าหมายที่ 1 : ทุกหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค จัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ขาดแคลน และมีคุณภาพมาตรฐานในราคาที่เหมาะสมและประหยัดน้ำทุกภาคส่วน ตัวชี้วัดที่ 1 : จำนวนครัวเรือนนอกเขตกรุงเทพมหานครเข้าถึงน้ำประปา 124,545 ครัวเรือน	1,354.5617	203.9041
เป้าหมายที่ 2 : การจัดการน้ำภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างสมดุล รวมถึงการเพิ่มผลผลิตภาพการใช้น้ำ	33,995.5014	-

เป้าหมาย	งบประมาณ	เงินนอก งบประมาณ
ตัวชี้วัดที่ 1 : พื้นที่รับประโยชน์จากแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น 345,387 ไร่ ตัวชี้วัดที่ 2 : ปริมาตรการเก็บกักน้ำ/ปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้น 334.4312 ล้านลูกบาศก์เมตร ตัวชี้วัดที่ 3 : คริวเรือนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำ 62,771 คริวเรือน		
เป้าหมายที่ 3 : การบรรเทาน้ำท่วมและอุทกภัยในพื้นที่ชุมชน พื้นที่เศรษฐกิจสำคัญและพื้นที่เกษตรอย่างเป็นระบบ ตัวชี้วัดที่ 1 : พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมและอุทกภัยลดลง 603,778 ไร่ ตัวชี้วัดที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ 9 ร่องน้ำ ตัวชี้วัดที่ 3 : ป้องกันตลิ่ง 115,748 เมตร	21,984.9478	-
เป้าหมายที่ 4 : การจัดการน้ำเสีย และฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศให้มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป รวมถึงการนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ และการจัดการน้ำเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ตัวชี้วัดที่ 1 : แหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู พื้นที่ได้รับการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสีย 130 แห่ง	511.6098	-
เป้าหมายที่ 5 : พื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู รวมถึงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ และพื้นที่ลาดชัน ตัวชี้วัดที่ 1 : จำนวนพื้นที่ป่าที่ได้รับการปลูกฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ 24,350 ไร่	139.8679	-
เป้าหมายที่ 6 : บริหารจัดการทรัพยากรน้ำครอบคลุมทุกกลุ่มน้ำอย่างสมดุล ตัวชี้วัดที่ 1 : มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำครอบคลุมทุกกลุ่มน้ำอย่างสมดุล 25 กลุ่มน้ำ	1,444.5839	-

4. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

หน่วย : ล้านบาท

แผนงานบูรณาการ	วงเงินงบประมาณ/ งบม.หลังโอน/ปป. ทั้งสิ้น	เบิกจ่าย		งบประมาณ คงเหลือ
		จำนวนเงิน	ร้อยละ	
แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	62,831.5915	49,228.6673	78.35	13,602.9242

รายจ่ายประจำปี			รายจ่ายลงทุน			รวมทั้งสิ้น		
พรบ.	งบฯ หลัง โอน/ปป. ทั้งสิ้น	เบิกจ่าย ทั้งสิ้น	พรบ.	งบฯ หลัง โอน/ปป. ทั้งสิ้น	เบิกจ่าย ทั้งสิ้น	พรบ.	งบฯ หลัง โอน/ปป. ทั้งสิ้น	เบิกจ่ายทั้งสิ้น
886.547	1,339.694	991.710	61,945.045	61,491.898	48,236.957	62,831.592	62,831.592	49,228.667

ที่มา : ระบบ GFMS กรมบัญชีกลาง ณ 30 กันยายน 2562

5. ความสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

เมื่อวิเคราะห์เป้าหมายในการดำเนินการภายใต้แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เปรียบเทียบกับเป้าหมายของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งเป็นแผนหลักในระดับนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

พบว่า เป้าหมายแต่ละเป้าหมายที่กำหนดมีความสอดคล้องกันในเชิงวิธีการดำเนินการ อย่างไรก็ตาม โครงการที่บรรจุอยู่ในแผนบูรณาการฯ และตัวชี้วัดเป็นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนน้อยและมีแนวทางการดำเนินการที่ยังไม่ครบถ้วน เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แผนแม่บทการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	เป้าหมายแผนบูรณาการฯ ปี 2563	สรุปการดำเนินงาน /กิจกรรม
ด้านที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค 1. ขยายเขต/เพิ่มประสิทธิภาพระบบ ประปา 14,534 หมู่บ้าน 2. พัฒนาระบบประปาเมืองและพื้นที่ เศรษฐกิจ 388 เมือง 3. พัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐานและ ราคาที่เหมาะสมทุกหมู่บ้าน (4,015 หมู่บ้าน) 4. การประหยัดน้ำในทุกภาคส่วน ไม่ เกิน 215 ลิตร/คน/วัน	เป้าหมายที่ 1 : ทุกหมู่บ้านและชุมชน เมืองมีน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค จัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ขาดแคลน และมีคุณภาพมาตรฐานในราคาที่ เหมาะสมและประหยัดน้ำทุกภาคส่วน ตัวชี้วัดที่ 1 : จำนวนครัวเรือนนอกเขต กรุงเทพมหานครเข้าถึงน้ำประปา 124,545 ครัวเรือน	แนวทางที่ 1.1 : จัดหา พัฒนาแหล่งน้ำ ต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพและ ขยาย เขตระบบประปาเพื่ออุปโภคบริโภค
ด้านที่ 2 การสร้างความมั่นคงของน้ำ ภาคการผลิต (ภาคการเกษตรและ อุตสาหกรรม) 1. จัดการด้านความต้องการ 182 ล้าน ลบ.ม./ปี 2. เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำ 6,356 ล้าน ลบ.ม. 3. จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน 13,860 ล้าน ลบ.ม. 4. พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ 13,439 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ส่งน้ำ 18 ล้านไร่ 5. พัฒนาระบบผันน้ำและระบบ เชื่อมโยงแหล่งน้ำ 2,596 ล้าน ลบ.ม.	เป้าหมายที่ 2 : การจัดการน้ำภาค การเกษตรและอุตสาหกรรมอย่าง สมดุล รวมถึงการเพิ่มผลิตภาพการใช้ น้ำ ตัวชี้วัดที่ 1 : พื้นที่รับประโยชน์จาก แหล่งน้ำเพิ่มขึ้น 345,387 ไร่ ตัวชี้วัดที่ 2 : ปริมาณการเก็บกักน้ำ/ ปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้น 334.4312 ล้านลูกบาศก์เมตร ตัวชี้วัดที่ 3 : ครัวเรือนได้รับประโยชน์ จากการพัฒนาแหล่งน้ำ 62,771 ครัวเรือน	แนวทางที่ 2.1 : พัฒนา เพิ่ม ประสิทธิภาพ อนุรักษ์ พื้นฟูแหล่งน้ำ ระบบกระจายน้ำและเชื่อมโยงวาง ระบบเครือข่ายน้ำ/ลุ่มน้ำทั้งในและ นอกเขตชลประทาน

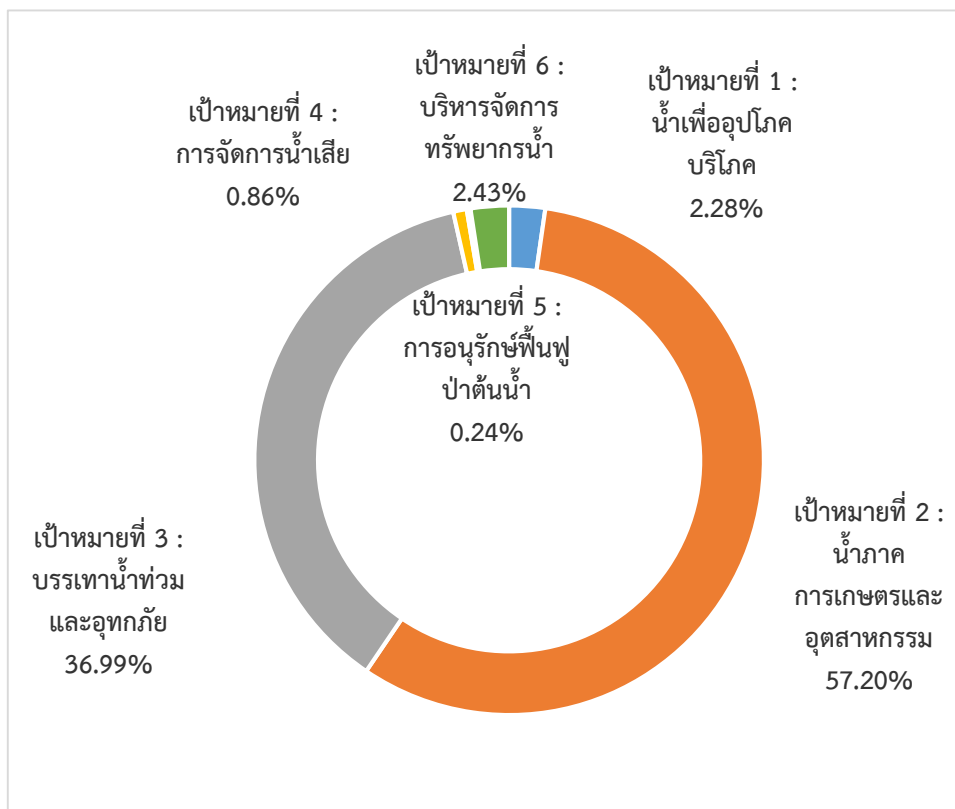
แผนแม่บทการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	เป้าหมายแผนบูรณาการฯ ปี 2563	สรุปการดำเนินงาน /กิจกรรม
6. เพิ่มผลิตภาพมูลค่าภาคการผลิต 1.242 แปลง (6.210 ไร่) 7. เพิ่มน้ำต้นทุนจากการปฏิบัติการฝนหลวง		
ด้านที่ 3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย 1. ปรับปรุงลำน้ำธรรมชาติสายหลักและสาขา 6,721 กม. และปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำ 562 แห่ง 2. ป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง 764 แห่ง พื้นที่ 1.7 ล้านไร่ และจัดทำผังน้ำ 3. การจัดการพื้นที่น้ำท่วม/พื้นที่ชะลอน้ำ 4,612 ล้าน ลบ.ม.	เป้าหมายที่ 3 : การบรรเทาน้ำท่วมและอุทกภัยในพื้นที่ชุมชน พื้นที่เศรษฐกิจสำคัญและพื้นที่เกษตรอย่างเป็นระบบ ตัวชี้วัดที่ 1 : พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมและอุทกภัยลดลง 603,778 ไร่ ตัวชี้วัดที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ 9 ร่องน้ำ ตัวชี้วัดที่ 3 : ป้องกันตลิ่ง 115,748 เมตร	แนวทางที่ 3.1 : ปรับปรุงทางน้ำ ทางผันน้ำ พื้นที่รับน้ำนอง เขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน จัดทำผังเมือง และระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจ
ด้านที่ 4 การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ 1. การป้องกันและลดการเกิดน้ำเสียที่ต้นทางทุกครัวเรือนในชุมชนเมือง 2. ระบบบำบัดน้ำเสีย 741 แห่ง และนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ 132 ล้าน ลบ.ม./ ปี 3. การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ 13 ลุ่มน้ำหลัก 4. อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ	เป้าหมายที่ 4 : การจัดการน้ำเสียและฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศให้มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป รวมถึงการนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ และการจัดการน้ำเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ตัวชี้วัดที่ 1 : แหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู พื้นที่ได้รับการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสีย 130 แห่ง	แนวทางที่ 4.1 : พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย ป้องกันระดับความเค็มและลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจ
ด้านที่ 5 การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน 1. การอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม 3.52 ล้านไร่ 2. การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดิน 21.45 ล้านไร่ ฝายต้นน้ำ 541,894 แห่ง	เป้าหมายที่ 5 : พื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู รวมถึงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ และพื้นที่ลาดชัน ตัวชี้วัดที่ 1 : จำนวนพื้นที่ป่าที่ได้รับการปลูกฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ 24,350 ไร่	แนวทางที่ 5.1 : อนุรักษ์ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ ที่เสื่อมโทรม ป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ

แผนแม่บทการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	เป้าหมายแผนบูรณาการฯ ปี 2563	สรุปการดำเนินงาน /กิจกรรม
ด้านที่ 6 การบริหารจัดการ 1. จัดตั้งองค์การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำและปรับปรุงกฎหมาย 2. การจัดทำแผนบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ 3. การติดตามประเมินผล	เป้าหมายที่ 6 : บริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำครอบคลุมทุกกลุ่มน้ำอย่าง สมดุล ตัวชี้วัดที่ 1 : มีแผนการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำครอบคลุมทุกกลุ่มน้ำอย่าง สมดุล 25 กลุ่มน้ำ	แนวทางที่ 6.1 : จัดทำแผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่ม น้ำ แผนปฏิบัติการประจำปี เพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ สนับสนุนองค์กรลุ่มน้ำ พัฒนาระบบ ฐานข้อมูล ติดตามประเมินผล ประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม

6. สัดส่วนการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

งบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จัดสรรเพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมใน 6 เป้าหมาย ได้แก่ **เป้าหมายที่ 1** การจัดการน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค **เป้าหมายที่ 2** การจัดการน้ำเพื่อภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม **เป้าหมายที่ 3** การป้องกันบรรเทาน้ำท่วมและอุทกภัย **เป้าหมายที่ 4** การจัดการน้ำเสีย **เป้าหมายที่ 5** การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ และ**เป้าหมายที่ 6** การบริหารจัดการ โดยมีสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณในแต่ละเป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมายที่ได้รับงบประมาณสูงสุด ได้แก่ เป้าหมายที่ 2 น้ำภาคเกษตรและอุตสาหกรรม ร้อยละ 57.20 ซึ่งทั้งหมดเป็นงบลงทุน รองลงมาคือ เป้าหมายที่ 3 บรรเทาน้ำท่วมและอุทกภัย ร้อยละ 36.99 ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณของกรมชลประทาน เพื่อก่อสร้าง/ปรับปรุงสิ่งก่อสร้างระบบระบายน้ำระบบส่งน้ำ และคลองส่งน้ำ ดังนั้น ควรพิจารณากำหนดเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญโดยดำเนินการแก้ปัญหาในพื้นที่ลุ่มน้ำ กลุ่มลุ่มน้ำที่ประสบปัญหาที่รุนแรงและเกิดขึ้นบ่อยเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ ควรมีข้อมูลความต้องการใช้น้ำที่แท้จริงของแต่ละพื้นที่ และกำหนดการก่อสร้างที่เก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำให้เหมาะสม

สำหรับ เป้าหมายที่ 1 น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค เป้าหมายที่ 4 การจัดการน้ำเสีย และเป้าหมายที่ 5 การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ได้รับงบประมาณไม่เกินร้อยละ 3

7. สรุปการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมในแต่ละเป้าหมาย และข้อสังเกต ข้อเสนอแนะของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

จากการศึกษาวิเคราะห์งบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2563 สามารถสรุปการดำเนินงาน ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาลในแต่ละเป้าหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 : ทุกหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค จัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ขาดแคลน และมีคุณภาพมาตรฐานในราคาที่เหมาะสมและประหยัดน้ำทุกภาคส่วน

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
เป้าหมายที่ 1 : ทุกหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค จัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ขาดแคลน และมีคุณภาพมาตรฐานในราคาที่เหมาะสมและประหยัดน้ำทุกภาคส่วน ตัวชี้วัดที่ 1 : จำนวนครัวเรือนนอกเขตกรุงเทพมหานครเข้าถึงน้ำประปา 124,545 ครัวเรือน		
แนวทางที่ 1.1 : จัดหา พัฒนาแหล่งน้ำต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพและขยายเขตระบบประปาเพื่ออุปโภคบริโภค		
ตัวชี้วัด 1. แหล่งน้ำสำรองเพื่อระบบประปา 11.36 ล้านลูกบาศก์เมตร 11 แห่ง 2. หมู่บ้านมีน้ำสะอาดและได้มาตรฐาน 650 แห่ง 3. พัฒนาระบบประปาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ 124,454 ครัวเรือน	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - โครงการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน 68,326,300 บาท <u>ส่วนใหญ่เป็นค่าครุภัณฑ์</u> 2. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - โครงการสำรวจหาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่ศักยภาพต่ำ 114,185,700 บาท - โครงการพัฒนาน้ำบาดาลระดับลึกเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำบาดาลกร่อยเค็ม 24,912,500 บาท <u>ทั้ง 2 รายการเป็นค่าก่อสร้างแหล่งน้ำที่มีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า 10 ล้านบาท</u> กระทรวงสาธารณสุข 1. กรมอนามัย - โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเพื่อการบริโภค 2,882,000 บาท <u>เป็นค่าเบี้ยเลี้ยงฯ และค่าจ้างเหมาบริการ</u>	รวมงบประมาณรายจ่าย 1,354.5617 ล้านบาท รวมเงินนอกงบประมาณ 203.9041 ล้านบาท

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
	รัฐวิสาหกิจ 1. การประปาส่วนภูมิภาค - โครงการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ งบประมาณ 1,095,307,200 บาท เงินนอกปม. 196,798,300 บาท <u>ส่วนใหญ่เป็นค่าก่อสร้าง / ปรับปรุงขยายการประปาซึ่งรวมรายการผูกพัน</u> - โครงการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน งบประมาณ 48,948,000 บาท เงินนอก งบประมาณ 7,105,800 บาท <u>เป็นค่าก่อสร้าง และปรับปรุงกิจการประปาภายหลังการรับโอน</u>	

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

การพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่ออุปโภคบริโภค ในเชิงพื้นที่ควรพิจารณาหมู่บ้านที่ยังไม่มีน้ำประปาใช้จำนวน 4,128 หมู่บ้าน ใน 68 จังหวัดทั่วประเทศประกอบในการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณในแต่ละพื้นที่ ส่วนในเชิงปริมาณน้ำการจัดสรรงบประมาณควรพิจารณาถึงความต้องการการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่

- 1) กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออกมีความต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อพื้นที่มากที่สุดคิดเป็นปีละ 24.07 ล้านลูกบาศก์เมตร/ล้านไร่
- 2) กลุ่มลุ่มน้ำภาคเหนือและภาคกลางมีความต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภคเฉลี่ยต่อพื้นที่ปีละ 19.21 ล้านลูกบาศก์เมตร/ล้านไร่
- 3) กลุ่มลุ่มน้ำภาคใต้มีความต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภคต่อพื้นที่ปีละ 13.05 ล้านลูกบาศก์เมตร/ล้านไร่
- 4) กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภคต่อพื้นที่ปีละ 11.01 ล้านลูกบาศก์เมตร/ล้านไร่ และ
- 5) กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันตกมีความต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภคต่อพื้นที่ปีละ 6.83 ล้านลูกบาศก์เมตร/ล้านไร่ ตามลำดับ

เป้าหมายที่ 2 : การจัดการน้ำภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างสมดุล รวมถึงการเพิ่มผลผลิตภาพการใช้น้ำ

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
เป้าหมายที่ 2 : การจัดการน้ำภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างสมดุล รวมถึงการเพิ่มผลผลิตภาพการใช้น้ำ ตัวชี้วัดที่ 1 : พื้นที่รับประโยชน์จากแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น 345,387 ไร่ ตัวชี้วัดที่ 2 : ปริมาณการเก็บกักน้ำ/ปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้น 334.4312 ล้านลูกบาศก์เมตร ตัวชี้วัดที่ 3 : คร่าวเรือนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำ 62,771 คร่าวเรือน		
แนวทางที่ 2.1 : พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพ อนุรักษ์ พื้นฟูแหล่งน้ำ ระบบกระจายน้ำ และเชื่อมโยงวางระบบเครือข่ายน้ำ/ลุ่มน้ำ ทั้งในและนอกเขตชลประทาน		
ตัวชี้วัด 1. พื้นที่ที่รับประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดินเพิ่มขึ้น 62,771 ไร่ 2. ปรับปรุง/ก่อสร้างแหล่งน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำ (ใหม่) เพิ่มขึ้น 880 แห่ง 3. พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น 134,279 ไร่ 4. ปริมาณการเก็บกักน้ำ/ปริมาณน้ำต้นทุนในเขตพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น 186.38 ล้าน ลบ.ม. 5. ปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นจากการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่นอกเขตชลประทาน 148.0512 ล้าน ลบ.ม. 6. พื้นที่ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นจากการปรับปรุงพื้นที่ชลประทาน (เดิม) 917,436 ไร่ 7. แหล่งน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน (นอกเขตชลประทาน) ได้รับการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพ 53 แห่ง 8. จำนวนครัวเรือนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดินในพื้นที่นอกเขตชลประทาน 62,771 ครัวเรือน 9. ร้อยละความสำเร็จของการปฏิบัติการตามที่ร้องขอ ร้อยละ 70 10. ร้อยละพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยแล้งได้รับการช่วยเหลือ ร้อยละ 75	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1. กรมชลประทาน ทั้งหมดเป็นงบลงทุน เพื่อซื้อที่ดิน /ก่อสร้าง/ปรับปรุงสิ่งก่อสร้างระบบระบายน้ำระบบส่งน้ำ และคลองส่งน้ำ - โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่ - โครงการพัฒนาลุ่มน้ำตาปี - พุมดวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี - โครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุดรธานี - โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง จังหวัดชลบุรี - โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี - โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำร้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดอุดรธานี - โครงการปรับปรุงงานชลประทาน - โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน - โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำป้อนเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดพะเยา - โครงการประตูปรับน้ำศรีสองรักอันเนื่องมาจากพระราชดำริอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย - โครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง จังหวัดหนองคาย - โครงการอ่างเก็บน้ำลำสะพุง อันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดชัยภูมิ - โครงการประตูปรับน้ำบ้านก่อพร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดสกลนคร - โครงการอ่างเก็บน้ำลำน้ำชี อันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดชัยภูมิ 2. กรมฝนหลวงและการบินเกษตร - โครงการปฏิบัติการฝนหลวง 452,443,600 บาท ส่วนใหญ่เป็นงบดำเนินงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1. กรมทรัพยากรน้ำ	รวมงบประมาณรายจ่าย 33,995.5014 ล้านบาท

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
	- โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ 1,273,710,100 บาท เป็นงบลงทุน เพื่อปรับปรุงซ่อมแซมอ่างเก็บน้ำ ปรับปรุงแหล่งน้ำ - โครงการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำ 1,374,808,300 บาท เป็นงบลงทุน ค่าอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ 2. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร 1,069,290,000 บาท เป็นค่าก่อสร้างแหล่งน้ำที่มีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า 10 ล้านบาท 797 รายการ (รวม 1,517 หน่วย)	

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

การจัดสรรงบประมาณเพื่อการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต (ภาคเกษตรและอุตสาหกรรม) ลำดับแรกควรดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งเก็บกักน้ำที่มีอยู่แล้วให้สามารถใช้การได้เต็มประสิทธิภาพก่อน โดยมีแนวทางการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องการสถานการณ์ด้านทรัพยากรน้ำในแต่ละพื้นที่ตามผลการศึกษาข้างต้นสรุปได้ ดังนี้

- พื้นที่ที่มีความจุเก็บกักแหล่งน้ำมากกว่าความต้องการใช้น้ำการเกษตรแล้ว และพื้นที่ที่มีความจุเก็บกักแหล่งน้ำใกล้เคียงความต้องการใช้น้ำการเกษตร แต่ยังเกิดภัยแล้งซ้ำซากอยู่ เช่น กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันตก กลุ่มลุ่มน้ำภาคเหนือและภาคกลาง ควรเน้นพิจารณาจัดสรรงบประมาณแก้ปัญหาภัยแล้งโดยการดำเนินโครงการก่อสร้างระบบลำเลียงน้ำจากอ่างเก็บน้ำหลักไปยัง อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก และพื้นที่ทางการเกษตร เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งมากกว่าการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ นอกจากนี้ ยังจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาอุทกภัยได้เนื่องจากสามารถระบายน้ำส่วนเกินในฤดูน้ำเยอะไปในพื้นที่การเกษตรและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้ด้วย

- พื้นที่ที่มีความจุเก็บกักแหล่งน้ำน้อยกว่าความต้องการใช้น้ำการเกษตรอยู่มากและเกิดภัยแล้งซ้ำซาก ได้แก่ กลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกลุ่มลุ่มน้ำภาคตะวันออก ควรจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำ อาจจะเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง หรือ อ่างเก็บน้ำขนาดเล็กขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

นอกจากการดำเนินการในข้างต้นซึ่งเป็นการเพิ่มอุปทานเพื่อการใช้งานแล้ว หน่วยงานควรจะต้องดำเนินการจัดการหรือลดอุปสงค์ในการใช้น้ำควบคู่กันไปด้วย เช่น การส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยที่มีผลตอบแทนสูง การจัดโซนพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับศักยภาพน้ำในแต่ละพื้นที่ การสร้างแรงจูงใจสำหรับอุตสาหกรรมที่ใช้น้ำน้อย เป็นต้น เพื่อให้ทุกภาคส่วนใช้ทรัพยากรน้ำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

เป้าหมายที่ 3 : การบรรเทาน้ำท่วมและอุทกภัยในพื้นที่ชุมชน พื้นที่เศรษฐกิจสำคัญและพื้นที่เกษตรอย่างเป็นระบบ

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
เป้าหมายที่ 3 : การบรรเทาน้ำท่วมและอุทกภัยในพื้นที่ชุมชน พื้นที่เศรษฐกิจสำคัญและพื้นที่เกษตรอย่างเป็นระบบ ตัวชี้วัดที่ 1 : พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมและอุทกภัยลดลง 603,778 ไร่ ตัวชี้วัดที่ 2 : เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ 9 ร่องน้ำ ตัวชี้วัดที่ 3 : ป้องกันตลิ่ง 115,748 เมตร		
แนวทางที่ 3.1 : ปรับปรุงทางน้ำ ทางผันน้ำ พื้นที่รับน้ำนอง เขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน จัดทำผังเมือง และระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจ		
ตัวชี้วัด 1. เส้นทางน้ำได้รับการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ 9 ร่องน้ำ 2. พื้นที่ได้รับการป้องกันและลดผลกระทบจากน้ำท่วมและอุทกภัย 603,778 ไร่ 3. พื้นที่ที่ได้รับการป้องกันน้ำท่วมริมตลิ่งเพิ่มขึ้น 115,748 เมตร 4. พื้นที่เสี่ยงได้รับการจัดการเพื่อรองรับปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัย 6 แห่ง (โครงการ)	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1. กรมชลประทาน - โครงการบรรเทาอุทกภัยอำเภอหาดใหญ่ (ระยะที่ 2) จังหวัดสงขลา 193,480,600 บาท เป็นงบลงทุน - โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองนครศรีธรรมราช อันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดนครศรีธรรมราช 42,763,500 บาท เป็นงบลงทุนผูกพัน - โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ 8,279,979,600 บาท เป็นงบลงทุน ส่วนใหญ่ก่อสร้างระบบระบายน้ำพร้อมอาคารประกอบ/ประตูระบายน้ำ ซึ่งมีทั้งรายการปีเดียวและรายการผูกพัน รวม 164 รายการ - โครงการคลองระบายน้ำหลาก บางบาล-บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา - โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ (ระยะที่ 1) 1,866,230,800 บาท เป็นงบลงทุนมีทั้งปีเดียวและผูกพัน เพื่อขุดคลองระบายน้ำหลากพร้อมอาคารประกอบ - โครงการประตูระบายน้ำพุงน้ำก้าอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดสกลนคร 159,236,000 บาท เป็นงบลงทุน ค่าสำรวจออกแบบ และค่าก่อสร้าง - โครงการปรับปรุงคลองยม-น่าน จังหวัดสุโขทัย 70,000,000 บาท ค่าซื้อที่ดิน ค่าทดแทน ค่าร้อยละในการจัดหาที่ดิน กระทรวงคมนาคม 1. กรมเจ้าท่า - โครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 271,060,000 บาท เป็นงบลงทุน ค่าสำรวจออกแบบ จ้างเหมาขุดลอกและบำรุงรักษาร่องน้ำ กระทรวงมหาดไทย 1. กรมโยธาธิการและการผังเมือง	รวมงบประมาณรายจ่าย 21,984.9478 ล้านบาท

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
	- โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำภายในประเทศ 7,223,992,600 บาท <u>เป็นงบลงทุน ค่าสำรวจออกแบบ ค่าจ้างที่ปรึกษาควบคุมงานก่อสร้างทั่วประเทศ มีทั้งรายการปีเดียวและรายการผูกพัน รวม 553 รายการ</u> - โครงการป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชน 3,490,601,300 บาท <u>เป็นงบลงทุน ค่าควบคุมงานที่มีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า 10 ล้านบาท 32 รายการ และก่อสร้างระบบระบายน้ำ/ป้องกันน้ำท่วม</u>	

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

การแก้ปัญหาอุทกภัยในปัจจุบันเน้นการแก้ไขปัญหาด้วยมาตรการใช้สิ่งก่อสร้างทำให้ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูงในแต่ละปี รัฐบาลควรพิจารณาใช้การแก้ไขปัญหาด้วยมาตรการไม่ใช่สิ่งก่อสร้าง เช่น การวางผังเมือง การเข้มงวดควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน การบุกรุกลำน้ำสาธารณะ การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำควบคู่กันไปด้วย ในส่วนของการแก้ไขปัญหาด้วยมาตรการใช้สิ่งก่อสร้างควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณในพื้นที่ที่เกิดอุทกภัยซ้ำซาก และมีความรุนแรงสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในปริมาณที่สูงก่อน

เป้าหมายที่ 4 : การจัดการน้ำเสีย และฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศให้มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป รวมถึงการนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่และการจัดการน้ำเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
เป้าหมายที่ 4 : การจัดการน้ำเสีย และฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศให้มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป รวมถึงการนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่และการจัดการน้ำเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ตัวชี้วัดที่ 1 : แหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู พื้นที่ได้รับการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสีย 130 แห่ง แนวทางที่ 4.1 : พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย ป้องกันระดับความเค็มและลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจ		
ตัวชี้วัด 1. พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสีย/ปริมาณน้ำเสียที่ได้รับการบำบัด 130 แห่ง 2. แหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู (ลำน้ำสายหลัก สาขา และลำคลองที่ผ่านเมืองและชุมชนพื้นที่ชุ่มน้ำ) 16 แห่ง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1. กรมชลประทาน - โครงการจัดการคุณภาพน้ำ 158,429,200 บาท <u>เป็นงบลงทุน ค่าสถานีสูบน้ำและประตูระบายน้ำ และค่าก่อสร้างที่มีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า 10 ล้านบาท 107 โครงการ</u> 2. กรมปศุสัตว์ - โครงการเฝ้าระวังด้านปศุสัตว์เพื่อแก้ไขปัญหาหมู่น้ำวิฤต 8,709,500 บาท <u>เป็นงบดำเนินงาน เบี้ยเลี้ยงฯ อบรม วัสดุการแพทย์ และเงินอุดหนุนเพิ่มประสิทธิภาพบำบัดน้ำเสียให้ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ ฯ</u>	รวมงบประมาณรายจ่าย 511.6098 ล้านบาท

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคุณภาพน้ำ 30,795,100 บาท เป็นค่าครุภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ 12 รายการและรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายโครงการลดของเสียในแหล่งน้ำวิกฤติ 2. กรมควบคุมมลพิษ - โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำและน้ำเสีย 3,100,000 บาท เป็นงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำและน้ำเสีย 1 เรื่อง - โครงการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม 5,696,000 บาท เป็นค่าครุภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ 4 รายการ และ งบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบและบังคับกำกับแหล่งกำเนิดมลพิษ รัฐวิสาหกิจ 1. องค์การจัดการน้ำเสีย - โครงการปรับปรุง ฟันฟุและบริหารจัดการคุณภาพน้ำ 304,880,000 บาท เป็นงบลงทุน ค่าจ้างที่ปรึกษาควบคุมงาน และก่อสร้างศูนย์บริหารจัดการคุณภาพน้ำ	

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา

การจัดสรรงบประมาณเพื่อฟื้นฟูต้นน้ำนั้น นอกการปลูกป่าแล้ว ยังต้องดำเนินการทางสังคม โดยต้องมีการบริหารจัดการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลป่า จึงจะสามารถฟื้นฟูและรักษาป่าให้ยั่งยืน และหน่วยงานจะต้องจัดสรรงบประมาณในการศึกษาวิจัยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดินและประเภท และปริมาณของป่าไม้ กับปริมาณของน้ำที่เกิดจากป่าต้นน้ำ อีกทั้งจะต้องนำมาเผยแพร่ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และประชาชนเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นธรรม มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เป้าหมายที่ 5 : พื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู รวมถึงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ และพื้นที่ลาดชัน

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
เป้าหมายที่ 5 : พื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู รวมถึงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ และพื้นที่ลาดชัน ตัวชี้วัดที่ 1 : จำนวนพื้นที่ป่าที่ได้รับการปลูกฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ 24,350 ไร่		
แนวทางที่ 5.1 : อนุรักษ์ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม ป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ		
ตัวชี้วัด 1. จำนวนพื้นที่ป่าที่ได้รับการปลูกฟื้นฟู เนื้อที่ 24,350 ไร่ 2. จำนวนพื้นที่ป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ และพื้นที่ลาดชัน ครอบคลุม 907 แห่ง	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1. กรมพัฒนาที่ดิน - โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 12,590,000 บาท เป็นงบดำเนินงาน และงบลงทุน ค่าครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ 10 รายการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1. กรมป่าไม้ - โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศ 5,265,000 บาท เป็นงบลงทุน ค่าก่อสร้างที่มีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า 10 ล้านบาท 1 รายการ (1,350 หน่วย) 2. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช - โครงการฟื้นฟูพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ลุ่มน้ำ) ระยะที่ 1 122,012,900 บาท เป็นงบลงทุน ค่าครุภัณฑ์ 2 รายการ (4 หน่วย) และค่าก่อสร้างที่มีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า 10 ล้าน รวม 24 รายการ (รวม 5 ,723,897 หน่วย)	รวมงบประมาณรายจ่าย 139.8679 ล้านบาท

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

เนื่องจากการก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสียขนาดใหญ่มีมูลค่าการลงทุนสูงมาก และเกิดขึ้นได้ยากเนื่องจากมีการต่อต้านจากชุมชนที่จะก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย เพราะฉะนั้นรัฐบาลควรจะเน้นการดำเนินการด้านการลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด ทั้งจากภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคครัวเรือน ซึ่งจะต้องดำเนินการร่วมกับอีกหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมโรงงานอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ฯลฯ

เมื่อพิจารณาถึงแผนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ผ่านมา มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการคุณภาพน้ำในสัดส่วนที่น้อยมาก แต่ภารกิจการบำบัดน้ำเสียเป็นภารกิจที่สำคัญซึ่งถ้าดำเนินการเต็มรูปแบบจะต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง และมีกระบวนการที่แตกต่างจากการบริหารจัดการน้ำในยุทธศาสตร์อื่น ๆ ซึ่งสามารถแยกเป้าหมาย แนวทางการดำเนินการ ตัวชี้วัด และการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ออกจากยุทธศาสตร์อื่น ๆ ได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการคล่องตัวสามารถบูรณาการการดำเนินการกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น จึงควรแยกภารกิจจัดการคุณภาพน้ำออกเป็นอีกแผนงานฯ ได้

เป้าหมายที่ 6 : บริหารจัดการทรัพยากรน้ำครอบคลุมทุกกลุ่มน้ำอย่างสมดุล

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
เป้าหมายที่ 6 : บริหารจัดการทรัพยากรน้ำครอบคลุมทุกกลุ่มน้ำอย่างสมดุล ตัวชี้วัดที่ 1 : มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำครอบคลุมทุกกลุ่มน้ำอย่างสมดุล 25 กลุ่มน้ำ		
แนวทางที่ 6.1 : จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำ แผนปฏิบัติการประจำปี เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสนับสนุนองค์กรลุ่มน้ำ พัฒนาระบบฐานข้อมูล ติดตามประเมินผล ประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม		
ตัวชี้วัด 1. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับด้านทรัพยากรน้ำ 6 ฉบับ 2 เรื่อง 2. องค์กรลุ่มน้ำ เครือข่าย ประชาชน ได้รับการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ครบทุกกลุ่มน้ำ (การจัดทำแผนงาน การติดตาม ประเมินผล การจัดสรรน้ำ การอบรมให้ความรู้ งานเลขานุการลุ่มน้ำ) 25 กลุ่มน้ำ 1 เรื่อง 3. มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกระดับ 7 เรื่อง 4. มีงานศึกษา วิจัย นวัตกรรม แนวทางบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 11 เรื่อง 5. พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบฐานข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ 22 เรื่อง 11 ระบบ 6. กลไกการบริการจัดการทรัพยากรน้ำไปใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จำนวน 2 เรื่อง	สำนักนายกรัฐมนตรี 1. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - โครงการขับเคลื่อนการดำเนินการตามกฎหมายนโยบาย และแผนแม่บทด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 465,276,700 บาท เป็นงบลงทุน ค่าสำรวจออกแบบ โครงการจัดทำฝังน้ำลุ่มน้ำต่างๆ และงบรายจ่ายอื่น 200.61 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ 13 โครงการ - โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบสนับสนุนการตัดสินใจแบบบูรณาการ 58,640,000 บาท เป็นงบลงทุนเกี่ยวกับการจัดทำสารสนเทศ และงบรายจ่ายอื่น 6 โครงการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 1. สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 194,426,900 บาท เป็นเงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน และครุภัณฑ์ ค่าก่อสร้างระบบโทรมาตร ค่าพัฒนาระบบแบบจำลองเพื่อการบริหารจัดการน้ำ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 1. กรมอุตุนิยมวิทยา - โครงการปรับปรุงเครื่องเรดาร์ตรวจอากาศแบบ Dual Polarization 59,092,000 บาท เป็นงบลงทุนปรับปรุงเครื่องเรดาร์ตรวจอากาศ - โครงการปรับปรุงระบบตรวจวัดระดับน้ำอัตโนมัติเพื่อการพยากรณ์อุทกภัยและเตือนภัย 22,000,000 บาท เป็นงบลงทุน เพื่อ) ปรับปรุงระบบตรวจวัดระดับน้ำอัตโนมัติเพื่อการพยากรณ์อุทกภัยและเตือนภัย (รายการผูกพัน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1. กรมควบคุมมลพิษ - โครงการพัฒนาระบบอนุญาตระบายมลพิษและขีดความสามารถในการรองรับมลพิษ 5,300,000 บาท เป็นงบลงทุนเพื่อจัดซื้อครุภัณฑ์ระบบตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษโดยผู้ที่ได้รับอนุญาต	รวมงบประมาณรายจ่าย 1,444.5839 ล้านบาท

เป้าหมาย / แนวทาง / ตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/กิจกรรม-โครงการ	งบประมาณ / รายละเอียด
	และ งบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบ <u>อนุญาตระบายมลพิษทางน้ำ 1 ระบบ</u> 2. กรมทรัพยากรน้ำ - โครงการพัฒนากลไกและเพิ่มประสิทธิภาพการ บริหารจัดการน้ำ 506,138,200 บาท <u>เป็นงบลงทุน</u> <u>ค่าจ้างที่ปรึกษาศึกษาความเหมาะสม สํารวจ</u> <u>ออกแบบ และงบรายจ่ายอื่น 10 รายการ</u> 3. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล - โครงการระบบติดตามเฝ้าระวังระดับน้ำบาดาล และคุณภาพน้ำบาดาลทั่วประเทศ 30,003,100 บาท <u>เป็นงบรายจ่ายอื่นค่าก่อสร้างแหล่งน้ำที่มีราคา</u> <u>ต่อหน่วยต่ำกว่า 1 ล้านบาท 12 หน่วย</u> - โครงการเติมน้ำใต้ดินระดับตื้น 46,007,000 บาท <u>เป็นงบลงทุน ค่าก่อสร้างแหล่งน้ำที่มีราคาต่อหน่วย</u> <u>ต่ำกว่า 10 ล้านบาท รวม 1 รายการ (รวม 530</u> <u>หน่วย)</u> - โครงการบริหารจัดการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ทรัพยากรน้ำบาดาล 57,700,000 บาท <u>เป็นงบ</u> <u>รายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำระบบสำรอง</u> <u>ข้อมูลสารสนเทศ 1 ระบบ และ ค่าใช้จ่ายในการ</u> <u>จัดทำระบบองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำบาดาล</u> <u>แบบดิจิทัล 1 ระบบ</u>	

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำควรให้ความสำคัญในระดับลุ่มน้ำและกลุ่มลุ่มน้ำ ซึ่งแผนงานและงบประมาณควรพิจารณาจากการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ โครงการ/กิจกรรมจากประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากในแต่ละลุ่มน้ำมีลักษณะทางกายภาพและข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน นอกจากนี้จะต้องมีการบูรณาการข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางอุทกนิยามวิทยา อุทกวิทยา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำต่างๆ รวมไปถึงข้อมูลการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรน้ำซึ่งมีอยู่มากกระจายอยู่ในหน่วยงานภาครัฐ สถานศึกษา และภาคเอกชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการน้ำต่อไป

8. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

8.1 เนื่องจากทรัพยากรน้ำเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานของมนุษย์ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องสำคัญในทุก ๆ ด้านของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการพื้นฐานอุปโภคบริโภคเพื่อการดำรงชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งประเทศไทยประสบปัญหาในด้านทรัพยากรน้ำมาในทุก ๆ ปี ซึ่งการกระทำของมนุษย์ก็เป็นส่วนสำคัญที่เป็นปัจจัยในการเร่งภัยพิบัติด้านน้ำให้เกิดขึ้นบ่อยและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงควรที่จะประกาศให้การแก้ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำเป็นวาระเร่งด่วนแห่งชาติที่จะต้องแก้ไขเป็นลำดับต้น ๆ และต้องนำข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำไปเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณากำหนดนโยบายในการบริหารและพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน หรือโครงการใหญ่ ๆ ที่รัฐบาลจะอนุมัติดำเนินการ

8.2 ที่ผ่านมาการบริหารจัดการน้ำมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกระจายอยู่หลายหน่วยงานทำให้องค์กรและโครงสร้างหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำยังไม่เป็นเอกภาพ ขาดความต่อเนื่องในการกำหนดนโยบายและการจัดทำแผน ขาดการวางแผนและแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างบูรณาการ จึงควรมีหน่วยงานสำนักงานนโยบายและแผนการบริหารจัดการน้ำ ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่กำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการน้ำ โดยมีสำนักงานอยู่ในแต่ละลุ่มน้ำ มีภารกิจในการสร้างการมีส่วนร่วม สำรวจปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในแต่ละพื้นที่ กำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนงาน โครงการ/กิจกรรม มอบหมายโครงการ/กิจกรรม และงบประมาณ ให้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามแต่ละภารกิจตามความเหมาะสมพร้อมติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ในภาพรวมทั้งประเทศ เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเป็นในทิศทางเดียวกัน และเป็นเอกภาพ ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการ เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศสูงสุด

8.3 การกำหนดโครงการ/กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ นอกจากจะพิจารณาในแง่มุมเชิงวิศวกรรมแหล่งน้ำแล้ว ยังต้องพิจารณาในความเป็นธรรมระหว่างประชาชนกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์กับผู้เสียผลประโยชน์ด้วย และจำเป็นต้องบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจในแต่ละยุทธศาสตร์ หน่วยงานต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายโดยพิจารณาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ และร่วมกันหารือกำหนดแนวทางโครงการ/กิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งระบบในแต่ละลุ่มน้ำและกลุ่มลุ่มน้ำ โดยจัดลำดับความสำคัญในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

8.4 ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในแต่ละยุทธศาสตร์ ควรพิจารณาจัดลำดับความสำคัญโดยดำเนินการแก้ปัญหาในพื้นที่ลุ่มน้ำ กลุ่มลุ่มน้ำที่ประสบปัญหาที่รุนแรงและเกิดขึ้นบ่อยตามผลการศึกษาข้างต้นก่อน ในส่วนของวิธีการนั้นควรดำเนินการอนุรักษ์แม่น้ำ ลำคลอง แหล่งน้ำธรรมชาติอื่นๆ เข้มงวดบังคับใช้กฎหมายเพื่อจัดการผู้รุกรานแม่น้ำ ลำคลอง รวมไปถึงปรับปรุงอ่างเก็บน้ำ ระบบขนส่งน้ำระบบอาคารบังคับน้ำ ที่มีอยู่แล้วให้สามารถใช้งานสร้างประโยชน์ได้เต็มประสิทธิภาพก่อนเป็นลำดับแรก

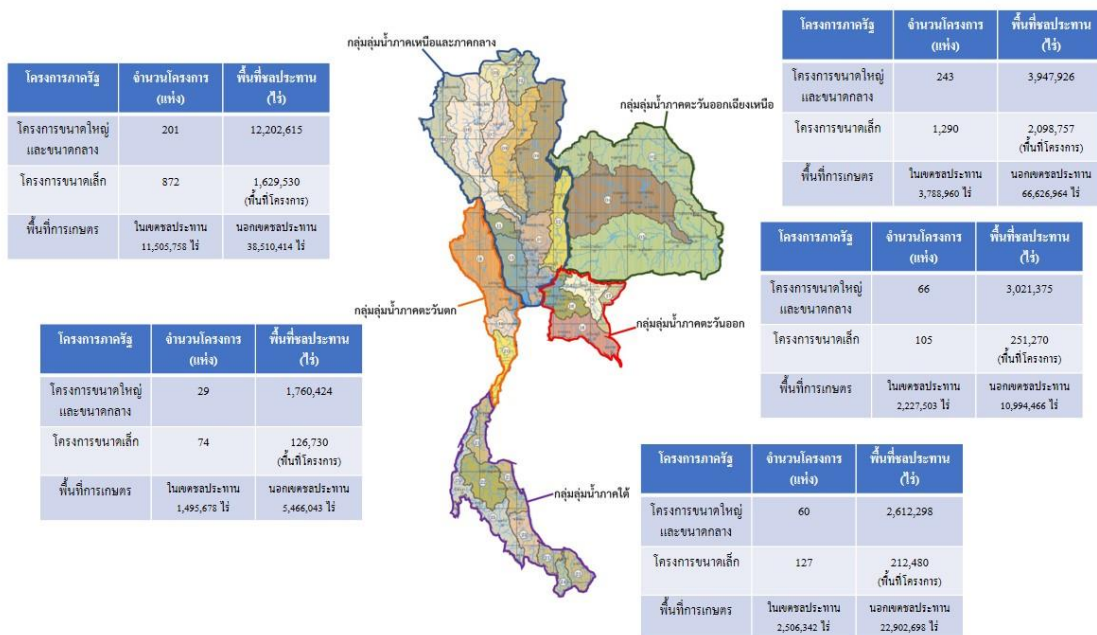
8.5 เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ การเติบโตของเมือง และการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงควรมีการทบทวน กลยุทธ์ แนวทางดำเนินการ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้ตรงกับข้อมูลจริงในปัจจุบันเสมอ

8.6 ควรเร่งแก้ไขปัญหาพื้นที่ที่เกิดทั้งอุทกภัยและภัยแล้งในปีเดียวกันและเกิดซ้ำกันทั้ง 5 ปีติดต่อกันจำนวน 14 จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี เชียงใหม่ ตราด ตาก นครสวรรค์ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี พิจิตร พิษณุโลก มหาสารคาม แม่ฮ่องสอน สระแก้ว สุโขทัย และอุดรธานี ดังรูปที่ 4 ซึ่งรัฐบาลควรให้ความสำคัญเป็นลำดับ ต้น ๆ ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

8.7 จากผลการศึกษาพบว่าพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทานคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 87 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมดในประเทศ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐจะต้องดำเนิน โครงการ/กิจกรรม เพื่อ

เพิ่มพื้นที่ชลประทานเพื่อจัดสรรน้ำให้เพียงพอกับพื้นที่การเกษตรเหล่านั้น แต่ควรพิจารณาถึงความสมดุลและ
คุ่มค่าระหว่างงบประมาณที่จะต้องลงทุนเพื่อขยายพื้นที่ชลประทานกับมูลค่าที่ได้กลับคืนในรูปแบบผลผลิตทาง
การเกษตรและการแก้ไขความเดือดร้อนของเกษตรกร โดยควรมุ่งเน้นขยายพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ที่มี
ศักยภาพในด้านทรัพยากรน้ำและมีผู้ได้รับประโยชน์ในจำนวนมากก่อน อีกทั้งควรใช้วิธีการอื่นๆ เพื่อดำเนิน
ควบคู่กันไปด้วย เช่น การสนับสนุนเกษตรกรในการเพาะปลูกพืชที่มีมูลค่าสูงและมีความต้องการใช้น้ำที่ต่ำ การ
จัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งน้ำได้มากขึ้นเพื่อลดงบประมาณในการก่อสร้างระบบ
กระจายน้ำเพื่อการเกษตรที่ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการค่อนข้างสูง ฯลฯ

สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. 0 2244 2222 โทรสาร 0 2244 2088
www.parliament.go.th/pbo